

Αθήνα, 23.11.2009

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΝΑΘΕΣΗΣ - ΠΡΟΤΑΣΗ:

**ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ ΑΝΟΙΚΤΟΥ
ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΥ ΜΕ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟ ΤΥΠΟ ΑΝΑ
ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΗ ΤΙΜΗ**

Στα πλαίσια της διαβούλευσης που γίνεται σε επανειλημμένες συνεδριάσεις των μελών του ΣΑΤΕ σχετικά με το σύστημα ανάθεσης των δημοσίων έργων, καταθέτω την παρακάτω πρόταση, που ανέπτυξα και προφορικά στη συνεδρίαση της 18.11.2009:

1. Βασικά σημεία πρότασης:

- Ελεύθερη συμπλήρωση ανοικτού αναλυτικού τιμολογίου.
- Ενδεικτικός συνολικός προϋπολογισμός του έργου.
- Επιτρεπτή η αρνητική έκπτωση στο σύνολο της προσφοράς (επί του συνολικού ενδεικτικού προϋπολογισμού).
- Μαθηματικός τύπος ανά προσφερόμενη τιμή του αναλυτικού τιμολογίου. Ο ειδικός αυτός μαθηματικός τύπος ανά τιμή θα εξάγει την ελάχιστη παραδεκτή τιμή προσφοράς ανά άρθρο του αναλυτικού τιμολογίου. Η ελάχιστη παραδεκτή τιμή θα εξάγεται βάσει των προσφερθεισών τιμών των διαγωνιζομένων, δεν είναι αναγκαίο όμως να αντιστοιχεί επακριβώς στον μέσο όρο των προσφερθεισών τιμών. Μπορεί π.χ. να ορίζεται ότι παραδεκτές τιμές είναι όσες δεν έχουν διαφορά προς τα κάτω άνω του 20% του μέσου όρου. Οι ειδικότερες λεπτομέρειες του μαθηματικού τύπου θα πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο ενδελεχούς μελέτης.
- Όχι αποκλεισμός, αλλά αναγωγή των υπερβολικά χαμηλών τιμών στην ελάχιστη επιτρεπτή βάσει του μαθηματικού τύπου (π.χ. εάν για μία εργασία η ελάχιστη αποδεκτή βάσει του μαθηματικού τύπου τιμή είναι € 400 και διαγωνιζόμενος έχει προσφέρει € 370, η τιμή για τη συγκεκριμένη εργασία της προσφοράς του θα αναπροσαρμόζεται στα € 400).
- Εκτέλεση του έργου βάσει της προσφερθείσας και όχι της αναπροσαρμοσμένης τιμής (Στο προηγούμενο παράδειγμα, αν ο συγκεκριμένος διαγωνιζόμενος πάρει τελικά το έργο, θα εκτελέσει τη συγκεκριμένη εργασία με € 370 και όχι με € 400).
- Ενδεχόμενη εισαγωγή ποσοστού επιτρεπτών αποκλίσεων επί του συνόλου της προσφοράς, η υπέρβαση του οποίου θα επιφέρει αποκλεισμό του διαγωνιζόμενου. Π.χ. εάν παρατηρούνται υπερβάσεις του κατώτατου επιτρεπτού ορίου σε περισσότερες από το 20% των τιμών του τιμολογίου, τότε ο διαγωνιζόμενος θα αποκλείεται. Με τον τρόπο αυτό θα περιορισθεί ο κίνδυνος να υπάρχουν παραδεκτές υπερβολικά χαμηλές προσφορές. Πάντως, εάν αποκλείονται

προσφορές, θα πρέπει να παρέχεται και δικαίωμα αιτιολόγησης, οπότε το πλεονέκτημα της αντικειμενικότητας χάνεται.

- Ανάθεση του έργου στη μειοδότη προσφορά μετά την αναπροσαρμογή (ανηγμένη μειοδότη προσφορά).
- Εκτέλεση του έργου βάσει της πραγματικής προσφοράς, ώστε να μην επωφελούνται της αναπροσαρμογής όσοι υποβάλλουν υπερβολικά χαμηλές προσφορές.
- Ύπαρξη αναλυτικού τιμολογίου με ανάλυση των επιμέρους τιμών, για την πληρωμή των πρόσθετων εργασιών ή των υπερσυμβατικών ποσοτήτων.

2. Παραλλαγές - Προσθήκες

- Δυνατότητα εισαγωγής κριτηρίων για ανάθεση στη συμφερότερη προσφορά (τέτοια κριτήρια μπορεί να είναι: εγγυημένος χρόνος εκτέλεσης του έργου, διατιθέμενος για το έργο μηχανολογικός εξοπλισμός, διατιθέμενο προσωπικό και στελεχιακό δυναμικό κ.ά.). Τα κριτήρια αυτά πρέπει - για να είναι νόμιμα και συμβατά με το κοινοτικό δίκαιο - να αφορούν αποκλειστικά την προσφορά και τα στοιχεία εκείνα της επιχείρησης που θα διατεθούν για την εκτέλεση του έργου και όχι την επιχείρηση γενικά και ως σύνολο (π.χ. κριτήρια όπως, πάγια, χρηματοοικονομικά μεγέθη, μηχανολογικός εξοπλισμός γενικά - και όχι αυτός που αποδεδειγμένα θα διατεθεί ειδικά για την κατασκευή του συγκεκριμένου έργου-, δεν είναι παραδεκτά ως κριτήρια ανάθεσης, παρά μόνο ως κριτήρια συμμετοχής).
- Δυνατότητα εισαγωγής κριτηρίων συμμετοχής ή/και προεπιλογής, που θα βασίζονται στο ανεκτέλεστο καθώς και στη γενική οικονομική και τεχνική κατάσταση της επιχείρησης (πάγια, εξοπλισμός κ.λπ.). Κριτήρια εντοπιότητας δεν είναι νόμιμα.
- Δυνατότητα απαίτησης πρόσθετης εμπειρίας. Αυτό μπορεί να γίνει με δύο τρόπους: Είτε με την εισαγωγή όρων πρόσθετης εμπειρίας στη διακήρυξη, είτε με την αναμόρφωση του ΜΕΕΠ και τη μεγαλύτερη εξειδίκευση του κλάδου (προτιμότερο).

3. Προϋποθέσεις εφαρμογής συστήματος

- Καλές μελέτες και κυρίως ακριβείς προμετρήσεις.
- Αναλυτικά τιμολόγια με πραγματικές αναλύσεις τιμών.
- Επιτρεπτές ποσοτικές αποκλίσεις μόνο μέχρι ποσοστού $\pm 10\%$ επί των ποσοτήτων της μελέτης υπηρεσίας.
- Άμεση αποσφράγιση των οικονομικών προσφορών και καταγραφή των προσφερομένων τιμών. Άμεση και ελεύθερη πρόσβαση όλων των διαγωνιζομένων σ' αυτές. Λήψη φωτοαντιγράφων. Ενδεχόμενη εφαρμογή ηλεκτρονικού συστήματος, που θα διευκολύνει την άμεση καταγραφή όλων των προσφορών και θα αποτρέπει κινδύνους αλλοίωσής τους ή παρεμβάσεων στο περιεχόμενό τους.
- Εκτέλεση των έργων βάσει προτύπων συμβάσεων FIDIC, που είναι ιδιαίτερος αναλυτικές και αποτελεσματικές όσον αφορά τα θέματα που ανακύπτουν με τις υπερβάσεις ποσοτήτων, την κατανομή ευθυνών και την επίλυση των σχετικών ζητημάτων.

4. Πλεονεκτήματα:

- Εξασφαλίζει ότι οι διαγωνιζόμενοι θα μελετούν το έργο και θα υποβάλλουν επεξεργασμένες προσφορές, που θα ανταποκρίνονται στα πραγματικά δεδομένα κόστους του έργου.
- Περιορίζει τον αριθμό των συμμετεχόντων σε κάθε διαγωνισμό, δεδομένου ότι πλέον η υποβολή προσφοράς θα απαιτεί σοβαρή προεργασία, υποβοηθεί δε και την εξειδίκευση του κλάδου, αφού μόνο εργοληπτικές επιχειρήσεις εξοικειωμένες με το τεχνικό αντικείμενο του κάθε έργου θα μπορούν να καταρτίζουν σοβαρές και μελετημένες προσφορές.
- Αποτρέπει τις μεγάλες εκπτώσεις.
- Περιορίζει τη δυνατότητα ομαδοποιήσεων.
- Είναι αντικειμενικό, εφόσον δεν απαιτεί αιτιολογήσεις.
- Είναι συμβατό με το κοινοτικό δίκαιο και εξυπηρετεί και το δημόσιο συμφέρον, αφού οι προσφορές θα βασίζονται στα στοιχεία κόστους του έργου και δεν θα είναι «δουλειές του ποδαριού».

5. Μειονεκτήματα και τρόποι αντιμετώπισης:

- Κίνδυνος αλλοιώσεων του περιεχομένου των προσφορών. Αντιμετωπίζεται με άμεση καταγραφή των προσφορών, ηλεκτρονικό σύστημα καταγραφής και άμεσης εξαγωγής της ανηγμένης μειοδότης προσφοράς, χορήγηση αντιγράφων όλων των προσφορών αμέσως και επί τόπου.
- Αυξομειώσεις ποσοτήτων μετά την υπογραφή της σύμβασης, σε συνδυασμό με παροχή ευαίσθητων πληροφοριών προς συγκεκριμένους διαγωνιζόμενους, ώστε να προετοιμάσουν κατάλληλα την προσφορά τους. Αντιμετωπίζεται με απαγόρευση αυξομειώσεων ποσοτήτων πέραν του $\pm 10\%$, ηλεκτρονική παρακολούθηση μέσω ανάρτησης στο διαδίκτυο της πορείας του έργου.
- Προβλήματα από κακές μελέτες, ανακριβείς προμετρήσεις. Το μειονέκτημα αυτό (κατά τη γνώμη μου, το σοβαρότερο) δεν είναι του συστήματος αυτού καθαυτό, αλλά του όλου θεσμικού πλαισίου παραγωγής των έργων, κυρίως της νομοθεσίας περί ανάθεσης των μελετών και εκτέλεσης των έργων. Αντιμετωπίζεται με θέσπιση ευθύνης των μελετητών για αποκατάσταση των πλημμελειών της μελέτης μέχρι και την ολοκλήρωση του έργου καθώς και με την εισαγωγή των συμβάσεων FIDIC.

Με εκτίμηση,
Σταμάτης Σ. Σταμόπουλος.